

Tjänsteutlåtande Nr: 2024-34

Utfärdat 2024-04-15

Diarienummer 0442/24

Handläggare

Andreas Persson

E-post: andreas.2.persson@educ.goteborg.se

Skolinspektionens remiss dnr 2024:989 - Ansökan om utökning av befintlig fristående gymnasieskola från Designgymnasiet i Sverige AB för Designgymnasiet Göteborg i Göteborgs kommun.

Förslag till beslut

I utbildningsnämnden

1. Att tjänsteutlåtandet översänds till Skolinspektionen som Utbildningsnämndens yttrande över ansökan från Designgymnasiet i Sverige AB om utökning av tillstånd på en befintlig fristående gymnasieskola vid Designgymnasiet Göteborg.

Sammanfattning

Skolinspektionen har berett Göteborgs Stad tillfälle att yttra sig över ansökan från Designgymnasiet i Sverige AB om utökning av befintlig fristående gymnasieskola vid Designgymnasiet Göteborg. Utökningen avser inriktningen modedesign vid det estetiska programmet. Utbildningen planerar att starta läsåret 2025/26.

Riksdagen har beslutat att Hantverksprogrammet med inriktning textil design kommer att upphöra från och med läsåret 2025/26. Burgården gymnasium har sedan 2012 varit ensam utbildningsanordnare att erbjuda Hantverksprogrammet med inriktning textil design i Göteborgsregionen. Förvaltningen planerar att erbjuda två nya utbildningar för att ersätta denna. Dessa är den riksrekryterande Design- och sömnadsteknisk utbildning samt det Estetiska programmet med inriktning modedesign.

Förvaltningens bedömning är att ett utökat tillstånd för Designgymnasiet i Sverige AB för Designgymnasiet Göteborg kan få påtagliga negativa konsekvenser för det allmänna skolväsendet på lång sikt i Göteborgs Stad.

Vid ett överdimensionerat antal utbildningsplatser på det Estetiska programmet bedömer förvaltningen att respektive utbildningsanordnare inte kommer kunna bedriva en kostnadseffektiv och kvalitativ utbildning. Vid ytterligare utbildningsanordnare inom det Estetiska programmet inriktning modedesign bedömer förvaltningen att Göteborgs stads tidigare investeringar och ekonomiska satsningar riskerar att gå förlorade.

Förvaltningen bedömer att det finns en risk att den riksrekryterande Design- och sömnadsteknisk utbildningen kan få ett för litet elevunderlag för att kunna bedriva verksamhet. Det skulle innebära att eleverna får tillgång till ett minskat utbildningsutbud i Göteborg och även i Göteborgsregionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att det på sikt kan uppstå negativa ekonomiska konsekvenser för Göteborgs Stad ifall ansökan om utökat tillstånd beviljas. Förvaltningen bedömer att det kommer att bli en överkapacitet på det Estetiska programmet vilket kan bidra till att nuvarande utbildningsanordnare får svårt att bedriva kostnadseffektiv verksamhet. Varje tillkommande gymnasieplats som inte motsvarar de sökandes behov och önskemål innebär ökad risk för kostnader för omställning av lokaler och personal för de berörda skolor och huvudmän.

Förvaltningen bedömer att på lång sikt kan ett beviljat tillstånd innebära det nya tilltänkta riksrekryterande yrkesprogrammet Design- och sömnadsteknisk utbildningen kan komma att behöva avvecklas. Särskilt yrkesprogram är känsliga för ett minskat elevunderlag, då dessa tenderar att vara att ha färre elever och ha mindre gruppstorlekar i undervisningen än högskoleförberedande program. Burgårdens gymnasium har sedan 2012 varit ensam utbildningsanordnare för Hantverksprogrammet med textil design. Göteborgs stad har investerat i ändamålsenliga lokaler och maskinpark. Burgårdens gymnasium har även anställt kvalificerad personal. Göteborgs stad har därmed investerat samt gjort ekonomiska satsningar som riskerar att gå förlorade vid etableringen av en ytterligare utbildningsanordnare inom det Estetiska programmet med inriktning modedesign.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen bedömer att ett utökat tillstånd för Designgymnasiet i Sverige AB på sikt kan innebära negativa konsekvenser för det allmänna skolväsendet i Göteborgs Stad. Utbildningsnämnden har ansökt om att få starta riksrekryterande utbildning i Design- och sömnadsteknik och planerar att starta det Estetiska programmet med inriktning modedesign på samma skola. Vid ett utökat tillstånd för Designgymnasiet i Sverige AB så finns det en risk att Burgårdens gymnasium inte har ett tillräckligt stort elevunderlag för att bedriva ovannämnda utbildningar.

Den påtagligt negativa konsekvensen är att eleverna då får tillgång till ett mindre utbildningsutbud i och med att det enda yrkesprogrammet mot textil design riskerar att avvecklas. Detta gäller för Göteborgs Stad och hela göteborgsregionen. Förvaltningen bedömer därav att väsentliga kunskaper inom hantverket sömnadsteknik skulle gå förlorade på gymnasial nivå. Förvaltningen bedömer även att detta i sin tur påverkar vissa eftergymnasiala utbildningars möjligheter att få elever med rätt förkunskaper.

Samverkan

I förvaltningens samverkansgrupp 2024-05-13.

Bilagor

1. Uppgift om vilka kommuner Göteborgs stad ingår i samverkansavtal med avseende gymnasieskolan
2. Befolkningsprognos över kommunens 16-åringar de kommande fem åren (2024-2029)

Ärendet

Skolinspektionen har berett Göteborgs Stad tillfälle att yttra sig över ansökan från Designgymnasiet i Sverige AB om utökning av befintlig fristående gymnasieskola vid Designgymnasiet Göteborg. Utökningen avser inriktningen modedesign vid det estetiska programmet. Nämndens yttrande skall vara Skolinspektionen tillhanda den 6 juni 2024, efter att förvaltningen begärt om anstånd från den 24 maj.

Beskrivning av ärendet

För att en ansökan om godkännande som huvudman för fristående skola ska godkännas krävs att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas enligt 2 kap. 5 § fjärde stycket skollagen (2010:800).

Skolinspektionen ska göra en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i ärendet och även beakta elevperspektivet. Med lång sikt avses cirka fem-sex år.

Det är kommunen som ska påvisa att en etablering av utbildningen skulle medföra påtagliga negativa följder på lång sikt. Lägeskommunens och närliggande kommuners yttrande är därför ett viktigt underlag för att Skolinspektionen ska kunna bedöma om etableringen skulle medföra sådana påtagliga och bestående negativa följder på lång sikt att ansökan ska avslås.

Bakgrund

Riksdagen har beslutat att Hantverksprogrammet med inriktning textil design ska upphöra som nationellt program läsåret 2025/26. Skolverket bedömde att en ny inriktning skulle skapas på det högskoleförberedande Estetiska programmet, kallad modedesign. Denna bedömning gjordes mot bakgrund av ett minskat elevunderlag på samtliga inriktningar inom Hantverksprogrammet förutom inriktningen frisör- och stylist. Riksdagen har därför beslutat att det ska införas ett nytt nationellt program, frisör- och stylistprogrammet. Skolverket har i stället föreslagit att de övriga inriktningarna inom Hantverksprogrammet kan ges som riksrekryterande utbildning med egna examensmål.

Burgården gymnasium har sedan 2012 varit ensam utbildningsanordnare att erbjuda Hantverksprogrammet med inriktning textil design i Göteborgsregionen. Burgårdens gymnasium har därmed under lång tid byggt upp och investerat i ändamålsenliga lokaler, maskinpark och har kvalificerad personal för utbildningen.

Utbildningsförvaltningen kommer att omhänderta upphörandet av Hantverksprogrammet med inriktning textil design genom att starta två nya utbildningar. Dels genom att erbjuda en riksrekryterande utbildning med egna examensmål, Design- och sömnadsteknisk utbildningen, dels genom att erbjuda det Estetiska programmet med inriktning modedesign. Design- och sömnadsteknisk utbildningen blir ett yrkesprogram som i hög grad kommer att likna utbildningen som idag erbjuds på Burgårdens gymnasium. Förvaltningen bedömer att det finns synergieffekter av att förlägga det Estetiska

programmet med inriktning modedesign och Design- och sömnadsteknisk utbildning på Burgårdens gymnasium.

Synergieffekter uppstår då eleverna på det Estetiska programmet med inriktning modedesign får tillgång till ett brett utbud av ämnen att läsa i programfördjupningen och det individuella valet. Exempelvis kommer eleverna på Design- och sömnadsteknisk utbildning få möjlighet att läsa 1600 poäng inom textil design. Elever på det nya Estetiska programmet med inriktning modedesign kan utifrån programstrukturen läsa från 400 till 1100 poäng i ämnen inom textil design. Detta beroende på vilket ämnesutbud som utbildningsanordnaren har tänkt att erbjuda inom programfördjupningen och det individuella valet. Burgårdens gymnasium planerar i nuläget inför läsåret 2025/2026 gällande ämnesutbud inom programfördjupningen och det individuella valet, där nyttan av att ha möjlighet att erbjuda bredden av ämnen bidrar till ökad kvalitet på den nya inriktningen modedesign från start.

Konsekvensbeskrivning

Inriktningen modedesign på det Estetiska programmet kommer att ha en programstruktur som till relativt stor del liknar det nya tilltänkta riksrekryterande yrkesprogrammet Design- och sömnadsteknisk utbildningen. Förvaltningen bedömer att en viss del av eleverna som idag söker nuvarande hantverksprogrammet med inriktning textil design i framtiden kommer att välja det Estetiska programmet med inriktning modedesign, medan övriga förväntas söka till Design- och sömnadsteknisk utbildningen.

I nedanstående tabeller redovisas antagningsstatistik för de senaste sex läsåren för nuvarande Hantverksprogrammet med inriktning textil design i Göteborgsregionen, vilket är detsamma som för Göteborgs Stad. Siffrorna avser reservantagningen för respektive läsår.

Antal platser HV (inriktning textil design)					
2018	2019	2020	2021	2022	2023
16	18	21	18	19	19

Antal antagna HV (inriktning textil design)					
2018	2019	2020	2021	2022	2023
10	16	21	17	19	19

Antal behöriga förstahandssökande HV (inriktning textil design)					
2018	2019	2020	2021	2022	2023
8	14	18	11	14	19

Antagningsstatistiken ovan tyder på att efterfrågan på utbildningen har varierat över läsåren. Förvaltningen bedömer att antalet behöriga förstahandssökande är ett relevant mått för att avgöra hur stor elevernas efterfrågan är på ett program. Antalet behöriga förstahandssökande har aldrig överstigit antalet utbildningsplatser.

Att fler utbildningsanordnare skulle erbjuda det Estetiska programmet med inriktningen modedesign kan få påtagliga negativa konsekvenser på den planerade Design- och sömnadstekniska utbildningen samt på det Estetiska programmet med inriktning modedesign på Burgårdens gymnasium. För att säkerställa att det finns ett tillräckligt stort elevunderlag bedömer förvaltningen att utbildningarna bör förläggas på samma skola.

Generellt har yrkesprogram färre elever och mindre gruppstorlekar i undervisningen än de högskoleförberedande program. Kostnaden per elevplats blir högre om skolan inte fyller de tillgängliga utbildningsplatserna.

Förvaltningen bedömer att det allmänna skolväsendet i Göteborgs Stad riskerar att påverkas påtagligt negativt. Göteborgs Stad är ensamma om att idag erbjuda hantverksprogrammet med inriktning textil design. Även Design- och sömnadsteknisk utbildning kommer att vara unik i sitt slag i Västsverige. I ett scenario där utbildningen inte har tillräckligt stort elevunderlag riskerar denna att behöva avvecklas.

I dagsläget har utbildningarna för skraddare inom Yrkeshögskolan som förkunskapskrav att eleverna har fått en yrkesexamen inom Hantverksprogrammet med inriktning mot textil design eller motsvarande. Yrkeshögskolan behöver ett elevunderlag för att kunna bedriva liknande utbildning i framtiden. Det finns även ett behov av att erbjuda utbildning inom textil design som förbereder eleverna för vidare högskolestudier, vilket görs möjligt i och med det Estetiska programmet med inriktning modedesign. Förvaltningen bedömer vidare att det finns ett egenvärde i att kunna erbjuda en utbildning som är inriktad mot att ge elever ett traditionellt hantverksskunnande.

Som tidigare beskrivit gör förvaltningen bedömningen att det finns synergieffekter av att erbjuda utbildningarna på samma skola. Eleverna får då tillgång till ett bredare ämnesutbud och ett tillräckligt stort elevunderlag kan nås för att kunna erbjuda kostnadseffektiva och kvalitativa utbildningar.

Det Estetiska programmet i Göteborgsregionen

Förvaltningen bedömer att det Estetiska programmet till viss del är överetablerat eftersom antalet utbildningsplatser överstiger elevernas efterfrågan. Antal antagna till det Estetiska programmet i Göteborgsregionen 2023 var 0,91 elever per plats.

Skolverket gör följande bedömning i det regionala planeringsunderlaget avseende planering och dimensionering 2023: *Övergången till högskola är relativt låg för utbildade från estetiska programmet samtidigt som det väntas bli ett överskott på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning. Ungdomars efterfrågan har minskat under de senaste åren, och har varit lägre än andelen erbjudna platser. Skolverket bedömer att andelen platser inom estetiska programmet bör minska.*

I nedanstående tabeller redovisas antagningsstatistik för de senaste sex åren för det estetiska programmet i Göteborgsregionen. Siffrorna avser reservantagningen för respektive år.

Antal Platser ES (oavsett huvudman)						
Inriktningar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Bild och formgivning</i>	157	142	168	165	164	233

Antal Platser ES (oavsett huvudman)						
<i>Bild och formgivning, Spetsutbildning</i>	18	16	16	16	16	16
<i>Dans</i>	33	20	25	23	23	23
<i>Estetik och media</i>	294	269	281	267	268	256
<i>Musik</i>	307	285	295	249	263	258
<i>Musik, Spetsutbildning</i>	16	16	16	16	16	16
<i>Teater</i>	67	68	66	66	63	70
Totalsumma	892	816	867	802	813	872

Förvaltningen bedömer att antalet behöriga förstahandssökande är ett relevant mått för att avgöra hur stor elevernas efterfrågan är på ett program. I nedanstående tabell anges detta för Estetiska programmet i stort men även uppdelat per nationell inriktning. Som framkommer i tabellen nedan är det färre behöriga förstahandssökande för samtliga läsår jämfört med utbildningsplatser som anges i ovanstående tabell. Det framkommer även att det varierar för inriktningarna över läsåren.

Antal behöriga förstahandssökande ES (oavsett huvudman)						
Inriktningar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Bild och formgivning</i>	103	115	126	136	159	195
<i>Bild och formgivning, Spetsutbildning</i>	24	26	32	30	32	36
<i>Dans</i>	28	11	15	16	21	15
<i>Estetik och media</i>	241	218	225	216	200	183
<i>Musik</i>	228	260	241	207	196	226
<i>Musik, Spetsutbildning</i>	28	25	20	24	26	26
<i>Teater</i>	57	55	51	58	58	61
Totalsumma	709	710	710	687	692	742

Antal antagna ES (oavsett huvudman)						
inriktningar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Bild och formgivning</i>	123	130	150	150	152	226
<i>Bild och formgivning, Spetsutbildning</i>	18	16	16	17	16	16
<i>Dans</i>	28	13	16	17	21	18
<i>Estetik och media</i>	280	246	254	244	247	216
<i>Musik</i>	258	274	258	227	225	232
<i>Musik, Spetsutbildning</i>	16	16	16	16	17	16
<i>Teater</i>	59	58	55	58	63	68
Totalsumma	782	753	765	729	741	792

Även antalet antagna understiger antalet utbildningsplatser. Förvaltningen bedömer därav att det Estetiska programmet är överdimensionerat i Göteborg Stad och Göteborgsregionen. Utökningen av platser avseende inriktning Modedesign bör av denna anledning vara begränsad. Vid ett överdimensionerat antal utbildningsplatser på

inriktningen Modedesign bedömer förvaltningen att respektive utbildningsanordnare inte kommer kunna bedriva en kostnadseffektiv och kvalitativ utbildning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att ett utökat tillstånd för Designgymnasiet i Sverige AB för Designgymnasiet Göteborg kan få påtagliga negativa konsekvenser för det allmänna skolväsendet på lång sikt i Göteborgs Stad.

Vid ett överdimensionerat antal utbildningsplatser på det Estetiska programmet bedömer förvaltningen att respektive utbildningsanordnare inte kommer kunna bedriva en kostnadseffektiv och kvalitativ utbildning. Vid ytterligare utbildningsanordnare inom det Estetiska programmet inriktning modedesign bedömer förvaltningen att Göteborgs stads tidigare investeringar och ekonomiska satsningar riskerar att gå förlorade.

Förvaltningen bedömer att det finns en risk att den riksrekryterande Design- och sömnadsteknisk utbildningen kan få ett för litet elevunderlag för att kunna bedriva verksamhet. Det skulle innebära att eleverna får tillgång till ett minskat utbildningsutbud i Göteborg och även i Göteborgsregionen.

Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Maija Söderström
Avdelningschef